

Posudek oponenta na diplomovou práci Jana Schneidera „Postavení Ústavního soudu v systému dělby moci České republiky“

Diplomová práce má 61 normostran vlastního textu, k němuž jsou připojeny přehled obsahu, seznamy zkratk a použitých zdrojů (zejména odborné literatury, právních předpisů a judikatury), a shrnutí v českém a anglickém jazyce.

Práce je členěna na čtyři kapitoly, jejichž obsah je stručně shrnut v úvodu. Tématu práce je věnována především stejnojmenná kapitola čtvrtá, když v prvních třech kapitolách se práce věnuje širším souvislostem vzniku a vývoje ústavního soudnictví i jeho modelům v USA a Evropě, a zvláště pak v České republice. Do čtvrté kapitoly je pak zařazen též popis obsahu vybraných sedmi nálezů, jež mají dokládat posilování postavení Ústavního soudu v dělbě moci.

Diplomant zaujímá správný názor, že „*Ústavní soud ... nepochybně do soudní moci z pohledu dělby moci patří, jakkoliv se smysl jeho existence od obecných soudů ... výrazně liší*“ (s. 20). Je tak ovšem otázkou, již se práce již důsledně nevěnuje, jaké jsou ústavněprávní a politické mechanismy kontroly vůči Ústavnímu soudu, aby dělbu moci ve své činnosti plně respektoval.

Některá tvrzení obsažená v práci jsou přitom sporná, popř. nesprávná či nepřesná. Např.:

- „*Ústavní soudnictví ... nevzniká zároveň s ústavou, ale prosazuje se postupně.*“ (s. 3). Na evropském kontinentě, včetně Československa i ČR, tomu tak ovšem nebylo (viz ostatně s. 10);
- označování ústavních zákonů pouze za zákon (s. 17, 65), popř. jejich neúplné označení nebo označení nesprávné: „*Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod*“ (s. 65);
- že jsou vymezeny lakonické „*zákonné požadavky na osobu soudce*“ Ústavního soudu (s. 22);
- „*procesů hradní kanceláře*“ (s. 22) místo postupů (úkonů) Kanceláře prezidenta republiky;
- že je možné „*znovuzvolení soudce*“ Ústavního soudu (s. 22, 23), popř. že „*Senát ... vyslovuje souhlas se jmenováním soudců Ústavního soudu na návrh prezidenta republiky*“ (s. 37);
- že byl „*ústavní zákon 23/1991 Sb. zrušen článkem 112 Ústavy*“ (s. 39), když zde diplomant nekriticky přebírá chybu z odůvodnění nálezu Ústavního soudu (viz čl. 112 odst. 2 a 3 Ústavy);
- „*Navzdory kritice ústavního zákona [č. 195/2009 Sb.] se nenašla dostatečná většina poslanců či senátorů, kteří by navrhli Ústavnímu soudu zrušení tohoto ústavního zákona.*“ (s. 47). Nehledě k tomu, že tento ústavní zákon byl schválen 172 poslanci a 56 senátory [srov. § 64 odst. 1 písm. b) zákona o Ústavním soudu], nebyl takový návrh skupiny poslanců či senátorů vůbec zvažován již proto, že Ústavní soud *prima facie* není k jeho projednání příslušný;
- že „*Ústava samostatné republiky ... nabyla účinnosti spolu se vznikem republiky dne 1. 1. 1993*“ (s. 19), když Česká republika vznikla již k 1. 1. 1969 účinností úst. zákona o čl. federaci;
- neúplné označení příslušného vrchního soudu v odkazovaném usnesení (s. 27), atd.

Nepřesnými jsou též závěry stavící naroveň – s odkazem na starší literaturu – ústavní zákony a mezinárodní smlouvy podle čl. 10 Ústavy (s. 20 i 36), aniž by se přihlíželo ke změnám Ústavy a zákona o Ústavním soudu (viz ústavní zákon č. 395/2001 Sb. a zákon č. 48/2002 Sb.).

Bližší nepodloženou je diplomatova úvaha, podle níž „*si lze představit rozšíření*“ čl. 40 Ústavy „*o další zákony ... například zákon o Ústavním soudu, zákon o České národní bance či zákon o soudech a soudcích*“ (s. 34). Otázkou je, zda tato představa odpovídá smyslu tohoto článku.

V práci se vyskytuje dosti chyb v psaní, např. „*jež*“ místo „*jenž*“ (s. 5), „*politického*“ (s. 7), „*ústavní*“ místo „*ústavnímu*“, „*zákonu*“ místo „*zákonů*“ (s. 15), „*podobu*“ místo „*podobou*“ (s. 16), „*soud*“ místo „*soudu*“ (s. 17, 26, 65), „*Vladimír*“ místo „*Vojtěch*“ (s. 27), „*orgánu*“ místo „*orgánů*“ (s. 31), „*do dnes*“ (s. 32), „*rozhodnutí*“ místo „*rozhodnutí*“ (s. 38) aj.

Práce se kriticky vyslovuje k platné ústavní a zákonné úpravě, jakož i (především) k senátní praxi výběru kandidátů do funkcí soudců Ústavního soudu (s. 22). Pro účely její ústní obhajoby navrhuji, aby diplomant z hlediska tématu práce zaujal názor k dokumentu prezidenta republiky Petra Pavla ze dne 20. 3. 2023 „*Proces výběru a nominace kandidátů do Ústavního soudu*“, zveřejněném na internetových stránkách Kanceláře prezidenta republiky (www.hrad.cz).

Závěr: Diplomová práce splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu. Z hlediska obsahu prokazuje diplomantovu schopnost elementární analýzy zadaného tématu na podkladě právních předpisů, odborné literatury a dalších pramenů. Diplomovou práci **doporučuji** k obhajobě.

V Praze dne 31. března 2023

JUDr. Radovan Suchánek, Ph.D.